

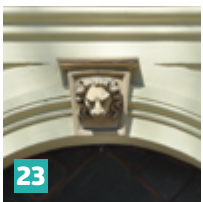
17 V přilehlých Žižkových sadech naleznete městský znak na soklu sochy Jana Žižky z Trocnova. Tato část parku byla připojena teprve v pol. 20. století, původně se zde nacházela veřejnosti uzavřená seminární zahrada. Východní část parku je realizována podle návrhu předního zahradního architekta Františka Thomayera.

18 Státní lev autora Vincence Makovského je vyobrazen u vchodu do budovy magistrátu města na třídě Československé armády čp. 408. Komplex budov pro Okresní a finanční úřady z let 1935 – 36 zůstal posledním realizovaným dílem architekta Josefa Gočára v Hradci Králové. Hradecký tisk tehdy provedení lva kriticky komentoval, protože autor nerespektoval oficiální státní znak od Františka Kysely.

19 Na začátku Pospíšilovy třídy čp. 289 můžete spatřit českého a městského lva v oválných štítech, které nesou dva putti. Poblíž domu se v Žižkových sadech nachází pomník Ladislava Jana Pospíšila z dílny akademického sochaře Josefa Škody upomínající na počátky bourání pevnosti v roce 1884.

20 Na Pospíšilově třídě je malý státní znak první republiky autora Josefa Škody umístěn na fasádě Střední průmyslové školy stavební. Budova byla postavena v letech 1929 – 1931 podle návrhu Jana Rejchla a spolu s koželužskou školou od Josefa Gočára se stala výkladní skříní moderního královéhradeckého odborného vzdělávání i prototypem moderní školní budovy.

21 Na budově Hotelové školy na třídě Československé armády čp. 274 je městský lev v segmentovém štítu a dvě lví hlavy vedle okna v 1. patře. Budova Odborné školy pro umělecké zámečnictví se stala první stavbou dokončenou podle regulačního plánu z roku 1890. Kovaná vrata, nárožní lucerny, mříže a ostatní zámečnické práce jsou dílem žáků a učitelů školy.

22 Státní lvi dominují na postranních křídlech budovy Krajského soudu na třídě Československé armády čp. 218. Architekt Václav Rejchl ml. navrhl půdorys budovy tak, aby zachoval původní pětiúhelníkový tvar pevnostního kavalíru, který na tomto místě stával v době pevnosti. Vedle Krajského soudu stojí Českobratrský evangelický kostel s farou postavený v letech 1911-1912 podle návrhu architektů Oldřicha Lisky a Josefa Fňouka.

23 Lví hlavu lze spatřit na klenáku nad vchodem do domu čp. 255 v Komenského ulici. Naproti stojí bývalá pěchotní kasárna. Nedaleko lze vystoupat po Gočárově schodišti, na terasy Karla Otčenáška a kolem barokního kostela Nanebevzetí Panny Marie na Velkém náměstí.

24 Na Brněnské ulici čp. 647 jsou dva lvi vyobrazeni v reliéfu jako štítonoši koželužských symbolů na budově Střední průmyslové školy. Budova koželužské školy byla postavena podle návrhu architekta Josefa Gočára. Autorem soch koželuha a jircháře z roku 1930 umístěných u hlavního vchodu je sochař Josef Škoda.

25 Lev pocházející z bývalé Jiříkovy kašny na Velkém náměstí sedí na atice budovy Krajského úřadu Královéhradeckého kraje. Uvidíte ho z teras, na které se dostanete po schodišti nazývaném Zpívající schody. Z Komenského ulice můžete spatřit další vyobrazení: městského lva na původní pivovarské zdi, několik lvích hlav u sochy Gambrina a dokonce jako ozdoby jeho bot.

26 Městský lev ve štukem bohatě zdobené kartuši dominuje nároží domu čp. 466 v ulici Chmelova. Při příchodu ze třídy Československé armády zahlédnete na protějších terasách schodiště Kozinka vedoucí na Pivovarské náměstí a zbytky středověkého opevnění odkryté při rekonstrukci areálu bývalého pivovaru. V těchto místech umožňovala přístup do předměstské čtvrti Soukenice branka Soukenická, též Kozí.

27 Na Labské hydroelektrárně naleznete hned tři městské lvy – dva na věži pod hodinami a jednoho na budově ve dvoře. Secesní budova je postavená podle návrhu Františka Sandera, patří k ní segmentový jez a most nazývaný Hučák. Dodnes je to funkční technické dílo. V budově sídlí informační centrum, kde můžete zdarma navštívit interaktivní expozici k obnovitelným zdrojům i funkční elektrárnu.

28 Na boku nedalekého areálu Základní školy a Mateřské školy Josefa Gočára se nachází městský lev. Budova se znakem lva byla postavena podle návrhu Josefa Gočára ve stylu české architektonické moderny. Její protější budova, symetrická podle podélné osy areálu procházející mateřskou školou, byla postavena až po 2. světové válce podle návrhu architekta Václava Rohlíčka.

29 Před budovou Gymnázia J. K. Tyla na Tylově nábřeží je umístěna deska se státním znakem od Otto Gutfreunda, která byla součástí mezinárodní výstavy v Paříži v roce 1925. Budova je postavena podle návrhu Josefa Gočára a spolu s areálem základní a mateřské školy tvoří jednotně koncipovanou školskou čtvrť na pravém břehu Labe.

30 Dvě sfingy a lví hlavu spatříte před vchodem do budovy Univerzity Hradec Králové na náměstí Svobody. Sochařskou výzdobu vytvořil akademický sochař Jaroslav Maixner. Stavbu budovy navrhli žáci vídeňského architekta Otto Wagnera, Hubert Gessner a Otokar Bém. Budova tehdejší Obchodní akademie se stala nejen první hradeckou, ale i první českou secesní stavbou.

31 V Nerudově ulici na domě čp. 716 poblíž Sboru kněze Ambrože naleznete českého lva za reliéfem Jana Žižky. Sbor kněze Ambrože je dílem architekta Josefa Gočára postavený na netypickém trojúhelníkovém půdorysu v konstruktivistickém stylu. Součástí je kostel, biskupství, fara a kolumbárium.

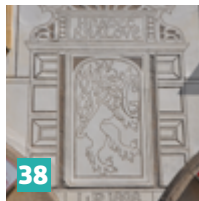
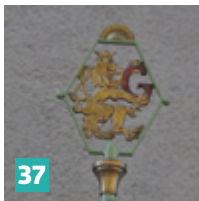
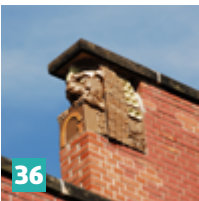
32 Na Gočárově třídě vedle štítu na domě čp. 542 dobrým okem těsně pod střechou zahlédnete dva městské lvy. Odtud pokračujte Šafaříkovou ulicí na Masarykovo náměstí. Urbanistická úprava náměstí je dílem Josefa Gočára, autora nárožní Anglobanky v severozápadní části náměstí. Sjedené fasády domů jsou zakončeny tvarem písmena M a tvoří tak kulisu soše T. G. Masaryka od sochaře O. Gutfreunda.

33 Domy čp. 820 a 289 (budova Komerční banky) na náměstí Osvoboditelů zdobí kovová plastika a reliéf lva. Budovu Národní banky (nyní Komerční banka) a bývalé Okresní hospodářské záložny navrhl architekt Jan Rejchl. Travnatá plocha vymezuje Gočárovu nerealizovanou Městskou galerii.

34 V Divišově ulici na domě čp. 829 drží postava muže štít s vyobrazením městského lva. Jedná se o bývalý palác První české vzájemné pojišťovny postavený podle návrhu architektů Jindřicha Freiwalda a Jaroslava Böhma. Nad parterem bylo osazeno šest soch od Stanislava Suka, představující alegorie pojišťovnictví, průmyslu, vědy, umění, lékařství a zemědělství.

35 Hotel Okresní dům v Palackého ulici čp. 409 zdobí sgrafito na stěně a sfingy na atice. Secesní hotel byl vůbec první stavbou architekta Jana Kotěry v Hradci Králové. Znak města je součástí jemného štukového vlysu z lipových listů. Autorem sochařské výzdoby fasády je Stanislav Sucharda. Tematika (koruna, lípové listy, lvi) ukazuje na vzrůstající sebevědomí rozvíjejícího se města s důrazem na jeho historii.

36 Na střeše budovy Muzea východních Čech jsou dva lvi držící písmeno G, můžete je vidět z Palackého ulice. Několik lvů se nachází v interiéru muzea – pásy na tapetách v historické ředitelně navrhl výtvarník František Kysela, v přednáškovém sále objevíte lvy na dřevěné dekoraci a v expozici na symbolickém klíči od městské brány. Secesní budova muzea, národní kulturní památka, je postavena podle návrhu Jana Kotěry.

37 V Palackého ulici čp. 626 na budově Infocentra Hradec Králové je vyobrazen městský lev na zakončení vlajkového stožáru. Podobně také na nedalekém Pražském mostě. Zkosené nároží činžovního domu Jan Kotěra navrhl tak, aby umožňovalo dálkové pohledy na muzeum z protějšího břehu Labe. Pražský most postavený podle návrhu Jana Kotěry stojí na místě původního pevnostního mostu.

38 Na Weinhengstově domě čp. 310 na Eliščině nábřeží lze vidět na fasádě městského lva s nápisem Hradec Králové a českého lva nad sochou královny Elišky. Dům v novorenesančním slohu byl realizován podle návrhu architektů Rudolfa Němce a Bedřicha Bendelmayera. Podél výklenku jsou sgrafitové stromy doplněné nápisovými páskami „Milujte pravdu, hradečtí, neboť pravda přemáhá“.

POKUD VÁS JEŠTĚ HLEDÁNÍ LVŮ NEOMRZELO, POKRAČUJTE DO VZDÁLENĚJŠÍCH ČÁSTÍ MĚSTA:

39 Na Riegerově náměstí je český lev umístěn nad vchodem do budovy hlavní pošty a v sousední budově hlavního nádraží ve vitráži nad východem. Budova nádraží je postavena podle návrhu bratrů Jana a Václava ml. Rejchla.

40 U kaple na Rožberku na Slezském Předměstí stojí lev jako symbol evangelisty sv. Marka. Kaplička stojí v místech, kde se nacházel kopec Rožberk. Kámen z něho byl odtěžen na výstavbu královéhradecké pevnosti, která začala v roce 1766.

Vydalo statutární město Hradec Králové, odbor kultury, sportu a cestovního ruchu, Československé armády 408, 502 00 Hradec Králové, v roce 2020.
Texty: archiv města Hradec Králové a Hradecké kulturní a vzdělávací společnosti, s. r. o., odborná spolupráce Svatopluk Pastyřík, Helena Rezková, Muzeum východních Čech v Hradci Králové, Královéhradecký architektonický manuál
Foto: Helena Rezková, titulka David Taneček
Mapové podklady: GIS města Hradec Králové
Design, sazba: FiftyFifty kreativní agentura s. r. o.
Tisk: Garamon, s. r. o.

Turistické informační centrum

Eliščino nábřeží 626
500 03 Hradec Králové
tel.: +420 495 453 270, +420 495 433 052, +420 727 827 947
email: info@hkinfo.cz, www.hkinfo.cz

Procházka po stopách hradeckých lvů

HRADEC KRÁLOVÉ

www.hradeckralove.org

PROCHÁZKA PO STOPÁCH HRADECKÝCH LVŮ

Publikace Svatopluka Pastyřika a Heleny Rezkové Po stopách hradeckých lvů, vydaná v roce 2016, zpracovala uceleně fenomén, který nemá obdobu v žádném jiném městě. Tolik lvů na tak malém území jinde nenajdete.

Proč byla postava lva v minulosti tak hojně používána k výzdobě mnoha architektonických objektů a veřejných prostor v Hradci Králové? Velké množství realizovaných lvích motivů souvisí se souběhem původního královského (po vzniku republiky v roce 1918 státního) znaku a starého heraldického městského znaku. Město Hradec Králové v minulosti používalo lva hledícího vlevo (jako na státním znaku) a velké písmeno G (které vychází z původního názvu města Gradec). Oproti heraldickým pravidlům byl lev obrácen doprava, aby mohl držet v tlapách písmeno G. V ulicích města můžete zahlédnout lva zpracovaného různými materiály a technikami (pískovec, plech, sgrafito, malba) a v různých vypoodobněních (sochy, sfingy, reliéfy či pouhé hlavy).

Vydejte na malou a velkou Lvi stezku. Podaří se Vám vyhledat celou Lvi smečku?

MALÁ LVÍ STEZKA V HISTORICKÉM CENTRU MĚSTA

1 V průčelí Radnice čp. 1 se nachází kovová plastika českého lva podle návrhu J. Růžičky. Pod ním je erb s městským lvem, vedle něj písmeno G (počáteční písmeno názvu města, kdysi nazývaného Gradec). Na nádvoří Radnice čp. 1 jsou zazděné desky z bývalé Pražské brány, postavené v roce 1520, s městským lvem.

2 Městský lev zdobí vstupní portál do kaple sv. Klimenta a bleskosvod Bílé věže. Českého lva objevíte uvnitř věže na plášti zvonu Augustin, který je druhým největším zvonek v Čechách. V roce 1508 ho ulil hradecký zvonař Ondřej Žáček. Renesanční Bílá věž je nejvyšší dominantou města (72 m), z jejíhož ochozu se otevírá návštěvníkům jedinečný pohled nejen na Hradec Králové, ale i na vrcholky Krkonoše a Orlických hor.

3 Několik lvů se nachází v interiéru katedrály sv. Ducha – na stropě chrámové lodi, nad vchodem do kapitulní sakristie, na vnitřní straně triumfálního oblouku vlevo nad východem z katedrály. Městský i český lev zdobí okna v presbytáři (kněžišti) za hlavním oltářem, tři lvy lze vidět na renesančních náhrobcích vně katedrály (naproti vchodu do Bílé věže). Lev jako symbol sv. Marka je vypoodobněn na kazatelně (autorem je J. V. Myslbek) a na pastoforiu. Lvi motivy jsou užity také na křtitelnici.

4 Dvě lvi hlavy zdobí kanovnický dům čp. 50 na náměstí Jana Pavla II. v sousedství katedrály. Původně gotické domy sloužily jako kanovnické prebendy pro členy kapituly při chrámu sv. Ducha. Kolem roku 1725 byly přestavěny podle návrhu J. B. Santiniho do současné podoby a při přestavbě byly doplněny barokními štíty.

5 Lvi hlavy zdobí kování na vstupních vratech biskupského paláce čp. 35 na Velkém náměstí. Barokní stavba vznikla v letech 1709 – 1716 na místě původně tří měšťanských domů a v druhé polovině 18. století byla zvýšena o další patro. Pískovcový vchodový portál je dílem J. B. Santiniho.

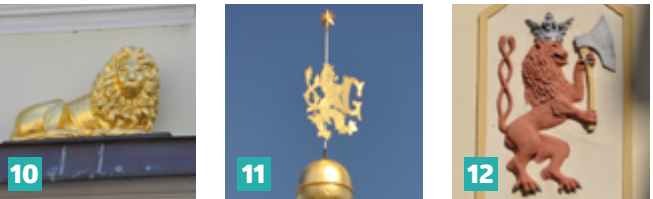
6 Na budově Krajského vojenského velitelství čp. 33 na Velkém náměstí je vyobrazen městský lev. V domě sídlil jezuitský seminář, jak dokládá tabulka na fasádě domu, později škola, v dobách pevnosti i vojenský lazaret. Podloubím sousedního domu U Špuláků se dostanete na empírové schodiště Bono Publico, které propojuje Velké náměstí a terasy Karla Otčenáška s Komenského ulicí.

7 Na mariánském sloupu je pravděpodobně první znamení městského lva spojené s písmenem G. Téměř 20 m vysoký barokní morový sloup byl vystaven v letech 1714 – 1717 pravděpodobně podle návrhu J. B. Santiniho. Stavba započala poté, co bylo město ušetřeno morové epidemie. Sochařskou výzdobu vytvořil G. B. Bulla.

8 V blízkosti kostela Nanebevzetí Panny Marie je městský lev součástí ozdobné kované mříže kašny a meteorologického sloupu. Mříž na kašnu zhotovila Odborná škola pro umělecké zámečnictví podle návrhu M. Oehma z téže školy v letech 1900 – 1901. Mříž byla představena na výstavě prací odborných uměleckých škol ve Vídni a škola ji poté darovala městu.

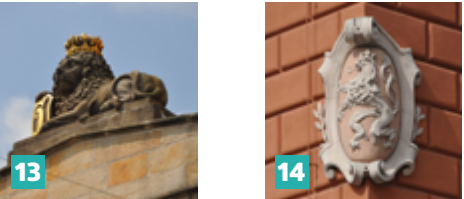
9 Uvnitř kostela Nanebevzetí Panny Marie je vyobrazen městský lev na podstavci sochy Panny Marie na hlavním oltáři, postava lva se schovává také v kapli sv. Jana Nepomuckého u nohou sv. Tekly. Barokní kostel byl postaven jezuiti v letech 1654 – 1666 podle návrhu italského architekta Carla Luraga. V kostele jsou nejstarší varhany v Hradci Králové z roku 1765.

10 Lev je vyobrazen jako domovní znamení nad vchodem čp. 29 a na štítu sousedního pseudobarokního domu čp. 30 na Velkém náměstí. Nyní se v budově nachází Muzeum české lékárny, které navazuje na fungování Lékárny U zlatého lva a seznamuje veřejnost s lékárenskou profesí.

11 Městský lev je umístěn na bleskosvodu nad bání s lucernou na věži bývalé radnice čp. 124 na Malém náměstí. Nová radnice čp. 124-125 vznikla v polovině 19. století klasicistní přestavbou původních renesančních domů. V roce 1868 sem byly z radnice čp. 1 přestěhovány městské úřady.

12 V Úzké ulici je lev vyobrazen jako cechovní řeznické znamení na domě čp. 206, ve kterém sídlilo řeznictví a uzenářství, a pravděpodobně jako domovní znamení na sousedním domě čp. 207. Na protější straně ulice stojí budova, ve které sídlí Galerie moderního umění.

13 V Zieglerově ulici shlíží lev z dílny sochaře Františka Wagnera ze střechy Základní školy a mateřské školy Jana Pavla II. čp. 230. Plastika je z hoříckého pískovce z roku 1851. Budova je místem cenného archeologického nálezů, tzv. hradeckých osmiček, což byly svitky zlatého drátu sloužící pravděpodobně jako platidlo. Na místě sousední Městské hudební síně stával královský hrad.

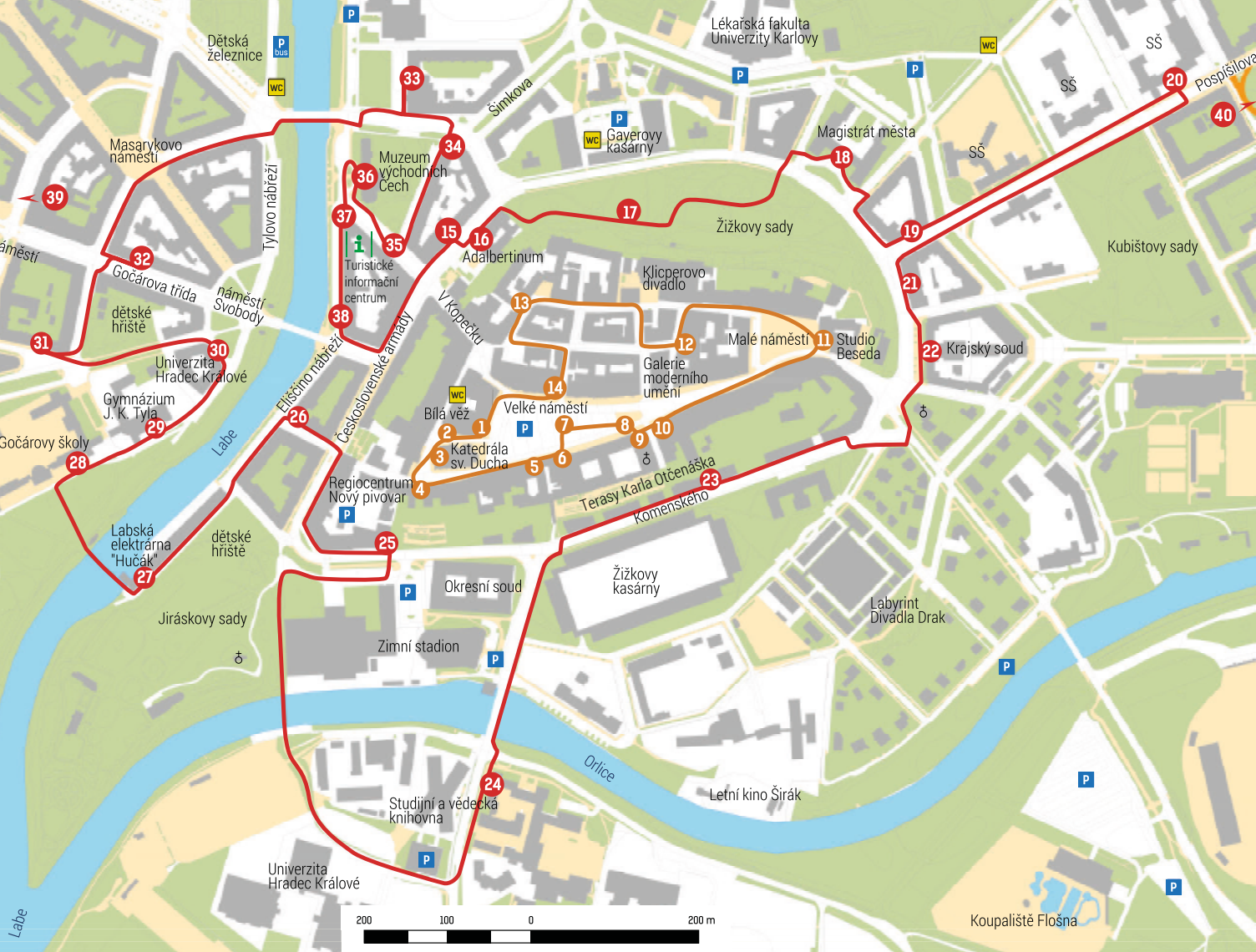
14 Ve Špitálské ulici zdobí lev nároží domu čp. 150. V původním domě se nacházela rychta, tedy sídlo rychtáře, zástupce vrchnosti. V roce 1898 byl na jejím místě postaven třípatrový dům pro firmu Berger & Munk, která se zabývala prodejem střížního zboží. Tento i sousední dům tehdy významně prolomily dosavadní výškovou hladinu severní fronty náměstí.

Tipy:

V publikaci Svatopluka Pastyřika a Heleny Rezkové **Po stopách hradeckých lvů** naleznete další fotografie a informace a také povídky pro malé i velké čtenáře.

S dalšími aktivitami pro rodiny s dětmi vás seznámí lev Gustík. www.gustik.cz.

Poznávejte Hradec Králové z jiné perspektivy na dalších tematických procházkách. www.hradeckralove.org/prochazky

VELKÁ LVÍ STEZKA V MODERNÍM CENTRU MĚSTA

15 Průčelí domu čp. 556 naproti Adalbertinu na třídě Československé armády doplňují dvě lvice nesoucí dítě s kyticí květů, listů a plodů v náručí. Dům postavený podle návrhu Bohumila Waiganta z počátku 20. století je významným příkladem individualistické moderny.

16 Nad vchodem do Adalbertina na třídě Československé armády čp. 300 je umístěna lvi hlava v klenáku, městský lev je ve štítu budovy. Objekt postavený na místě původní vojenské prádelny sloužil jako katolický diecézní spolkový dům, nyní v něm sídlí Hradecká kulturní a vzdělávací společnost a konají se zde kulturní a společenské akce.